

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Kodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Yehezkel

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 597 [1836 oder 1837]

אמ לאקזחי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9132

מא (ז) וַיְבִיאֵנִי אֶל-הַהֵיכָל וַיִּמַּד
 אֶת-הָאֵלִים שֵׁשׁ-אַמּוֹת
 רָחֵב מִפּוֹ וְשֵׁשׁ-אַמּוֹת רָחֵב-מִפּוֹ
 רָחֵב הָאָהֶל: (ב) וְרָחֵב הַפֶּתַח
 עֶשֶׂר אַמּוֹת וְכַתְפוֹת הַפֶּתַח
 חֲמִשׁ אַמּוֹת מִפּוֹ וְחֲמִשׁ אַמּוֹת
 מִפּוֹ וַיִּמַּד אֲרָכּוֹ אַרְבַּעִים אַמָּה
 וְרָחֵב עֶשְׂרִים אַמָּה: (ג) וַבָּא
 לְפָנַימָה וַיִּמַּד אֵיל-הַפֶּתַח שְׁתֵּי
 אַמּוֹת וְהַפֶּתַח שֵׁשׁ אַמּוֹת וְרָחֵב
 הַפֶּתַח שֶׁבַע אַמּוֹת: (ד) וַיִּמַּד
 אֶת-אֲרָכּוֹ עֶשְׂרִים אַמָּה וְרָחֵב
 עֶשְׂרִים אַמָּה אֶל-פְּנֵי הַהֵיכָל
 וַיֹּאמֶר אֵלַי זֶה קֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים:
 (ה) וַיִּמַּד קִיר-הַבַּיִת שֵׁשׁ אַמּוֹת
 וְרָחֵב הַצֵּלַע אַרְבַּע אַמּוֹת סָבִיב ו

סביב

תרגום אשכנזי קכא

מא (א) דאן פֿיהרטע ער מיך
 צום טעמפעל
 זעלבסט, אינד מאס דיא זיי.
 לען זעכס עללען ברייט אויף
 דיעזער זייטע אונד זעכס על-
 לען ברייט אויף דער אנדערן
 זייטע: דיעס וואר דיא ברייטע
 דעס צעלטעס (וואהרטיילונג
 דער באגעכפֿהרזיגען דעקע).
 (ב) דיא ברייטע דעס איינגאנגס
 בעטרוג צעהן עללען אונד דיא
 זייטע וואס איינגאנגע, פֿינף על-
 לען אויף דיעזער, אונד פֿינף
 עללען אויף דער אנדערן זייטע,
 דאן מאס ער דיא לאנגע פֿיער-
 ציג עללען אונד דיא ברייטע
 צוואנציג עללען. (ג) הירויה
 קאם ער צום איינגערן, אונד
 מאס דיא זיילע אס איינגאנגע
 צווייא עללען, דער איינגאנג
 האטטע זעכס עללען אונד דיא
 ברייטע דעס איינגאנגעס בע-
 טרוג זיעבען עללען. (ד) גון
 מאס ער דעססען לאנגע צוואנ-
 ציג עללען אונד דיא ברייטע
 צוואנציג עללען, נאך דער
 ריכטיגן דעס טעמפעלס, אונד
 שפראך צו מיר: דיעזעס איזט דאן אללערהייליגסטע. (ה) דיא וואנד דעס טעמפעלס מאס ער
 זעכס עללען, אונד דיא ברייטע דער גאללעריען פֿיער עללען, וועלכע רינגס אום דען
 טעמ-

ר ש י

מא (א) וישש אמות רוחב. הוא עובי כותל ההיכל שנין ההיכל לאולם (ממורח למערב):
 רוחב האהל. רוחב האולם שהוא ברחבו של אולם ובאורכו של היכל. כסירותים
 אחרים רוחב האהל אהלו של פתח: (ב) וכתפות הפתח חמש אמות. שההיכל רחבו כ' אמה
 ורוחב הפתח י' נמצא כתפותיו מפה ומפה של ה' ה'. (ג) ובא לפנימה. אל המחיצה המכנסת
 בין ההיכל לק"ק: וישד איל הפתח. עוביו שתי אמות אין זה שזה לאמה ערקסין: והפתח
 שש אמות. אינו יכול לפרשו אלא לנכחו: (ד) אל פני ההיכל. על פני רחבו של היכל: (ה) קיר
 הבית. כותל מערבי: ורוחב הכלע. אפנדי"ן בלע"ז התא שאחריו ד' אמות חללו ושל בית שני

ב א ר

מא (א) רוחב האהל, רחב ה:סה, והכפה קורא אהל (רד"ק), ולפ"ז תרגמתי. (ה) ורחב

הצלע

סָבִיב לְבַיִת סָבִיב: (ו) וְהִצְלַעְתָּ
 צִלַּע אֶל-צִלַּע שְׁלוֹשׁ וְשָׂרָשִׁים
 פְּעָמִים וּבָאוֹת בְּקִיר אֲשֶׁר-לְבַיִת
 לְצִלַּעוֹת סָבִיב וְסָבִיב לְהִיּוֹת
 אֲחֻזִּים וְקִאֵי הֵיוּ אֲחֻזִּים בְּקִיר
 הַבַּיִת: (ז) וְרַחְבָּהּ וְנִסְבָּהּ לְמַעְלָה
 לְמַעְלָה לְצִלַּעוֹת כִּי מוֹסַב־הַבַּיִת
 לְמַעְלָה לְמַעְלָה סָבִיב וְסָבִיב

לביח

ר ש י

שעמפעל הערום ליעפען.
 (ו) דיא גאללעריען, ווארען
 איינע אויף דער אנדערן דרייא
 אונד דרייסיג מאהל; זיא לא-
 גען איינערו אנד, דיא פֿיר
 דיא גאללעריען אום דען טעם-
 פעל הערום וואר, דאמיט זיא
 אן דיעזער זיך שטימטען,
 אונד ניכט אין דיא טעמפעל-
 מויער איינגרויעפען. (ז) איהרע
 ברייטע נאָהם נאך אָבען אימי-
 סער צו, אויך קאָנטע מאַן זיא
 אומגעהען, דען איינע וועני-
 דעלטרעפפע פֿהרטע פֿאָם
 טעמפעל הינויף, אום דען גאַנ-
 צע

היה שז ועל כרחק בית זה לעתיד לבא שהרי בית שני לא היתה חומה מפסקת לבית ק"הק:
 (ו) צלע אל צלע. תא אל תא רחא על תא: שלוש ושלשים פעמים. ובנית שני היו ל"ח ע"ו
 צלפון וע"ו בדרום ה' על ה' וה' על גביהם ות' במערב הוא צלע הוא יליע הוא תא. ואמר
 אני שהתאים שצלפון ובדרום כך סדין שכל אחד ואחד ארכו י"ג אמה הרי ס' אמה לה' תאים
 וה' בתלים של ה' אמה הרי פ"ה ורוחב ה' אמות של המונח פירנסת ל' אמה של אויך
 הכותל וכן לדרום ושצמערב ח' ע"ג ח' ושלשי על גביהן ואורכן על גביהן כ' אמה בנגד רחב
 בית ק"הק הרי י"א לכל סדר ובת"י חד עשרה בסידרא (ס"א ל"ג פעמים ג"פ י"א ע"ג י"א
 על גביהן ובת"י חד עשרה בסידורא ובנית שני וכו' עד הוא תא. ותו לא): ובאות בקיר אשר
 לבית לכלעות. קורות עליות היליעים היו ראשיהם של כל מחילת התאים החיבונה בלות
 ונוקבות בקיר בלדו הפנימי והו אשר לבית לכלעות בלדו אשר לחוץ התאים והו להיות אחוזים
 בקיר הבית קבועים בחזקה פופרי"ש צלע"ז: ולא יהיו אחוזים בקיר הבית. ראשיהם של כל
 קיר ההיכל היו בלות ונוקבות על בניסות שהיה קיר ההיכל בולט לחוץ התאים כמ"ש בננין
 שלמה (מ"א ב') כי מגרעות נתן לבית סביב חומה היליע התחתונה ה' באמה רחב חללה
 ועליותה שז שהיה כותל ההיכל כנוס למעלה אמה לפיכך חלל החיבונה ו' באמה רחבה
 והשלישית ז' באמה רחבה והיא היתה עליות של חיבונה שהיה כותל ההיכל כנוס לחומה אמה
 מלמעלה ואף אלו היו כמותן ח"ש ולא יהיו אחוזים בקיר הבית לא היו נוקבים בקיר ההיכל
 כשאר ראשי הקורות נמוכים הקבועים בכותל גבוה שנוקבים הכותל ותוקעים ראשי הקורות בנקביו:
 (ו) ורחבה. והכלעות היו הולכין ומרחיבין למעלה כמו שפירשתי האשלעית רחבה מן התחתונה
 אמה וכן העליונה מן האמצעית אמה: ונסבה למעלה למעלה. ומוסבה מסיבה שקורין וי"ן
 בלע"ז של בנין אבנים הוא כמין עמוד ומעלות עולות בו והעולה בהם דומה לו בהולך ומקיף
 סביבות עמוד אבנים ובלשון אשכנז קרוי שוינד"ל שטי"ן והוא שאמר בנין שלמה ובלולים יעלו
 אל החיבונה אף היא מתורגם ובמסיבתא כמו ונסבה למעלה למעלה מסיבה עולה למעלה
 למעלה עד גגו העליון התא כמו שהוא משרש והולך שפמסיבה עולה מן התחתון לאמצעי ומן
 האמצעי לעליון: כי מוסב הבית. לכלעות: למעלה למעלה סביב סביב לבית על כן רחב לבית
 למעלה. ע"כ שאמרנו ורחבה למעלה למעלה רחב בית תוך הכלעות למעלה העליונה רחבה
 מכולן

ב א ו ר

הצלע, היא היליעה המוכר בנין שלמה, (רד"ק). (ו) אל צלע, אל כמו על, (הנ"ל).
 (ז) ונסבה למעלה, הכלעית כל מה שהיו עולים למעלה היו מתרחבות במקום המונח להם
 בקיר כמו שאמר במלכים, (הנ"ל). מוסב, במסיבה היו עולים, כמו שנזמר ג"כ במלכים
 ובל לים

לְבַיִת עַל-כֵּן רָחַב לְבַיִת לְמַעַלְהָ
וְכֵן הַתְּחִיבֹנָה יַעֲלֶה עַל-
הָעֲלִיּוֹנָה לְתִיכּוֹנָה: (ח) וּרְאִיתִי
לְבַיִת גָּבִהּ סָבִיב סָבִיב מִיַּסְדּוֹת
הַצְּלָעוֹת מָלֵוּ הַקִּנָּה שֵׁשׁ אַמּוֹת
אַצִּילָהּ: (ט) רָחַב הַקִּיר אֲשֶׁר-
רִצְּלָע אֶל-הַחוּץ חָמֵשׁ אַמּוֹת
וְאֲשֶׁר מִנְּחָ בֵּית צְלָעוֹת אֲשֶׁר
לְבַיִת: (י) וּבֵין הַלְּשָׁכוֹת רָחַב
עֶשְׂרִים אַמָּה סָבִיב לְבַיִת סָבִיב

מ'סדוה קרי. כ"ל סביב

תרגום אשכנזי קכב

צען טעמפעל הערום, דאָהער
וואָר דער טעמפעל אָבֵען בריי.
טער, אונד זאָ שטיעג מאַן פֿאַן
דער אונטערסטען דורך דיא
מיטטלערע אין דיא אָכער.
סטע. (ח) אויך זאָה איך, דאָס
דער טעמפעל אָכען הערום
נאָך איינע האָהע האַטטע. דיא
גרונדלאַגע דער גאַללעריען
בעטרוג איינע פֿאַללע רוטהע,
איהר אומפֿאַנג בעטרוג זעלס
עללען. (ט) דיא ברייטע דער
טויער דער גאַללעריא נאָך
אויסען, וואָר פֿינף עללען,
זאָ אויך דער פֿרויע רוים אינ-
נערהאַלב דער גאַללעריען אַן
דעם טעמפעל. (י) דיא בריי

טע צווישען דען צעללען וואָר צוואַנציג עללען; דיעזע ליעף אום דען גאַנצען טעמפעל הע-
רום

ר ש י

מבולן: וכן התחבונה. ת"י וכן במס'כתה סלקין מן ארעיתא לעילתא באורח מליעתא וכן יעלה
ע"י מסיבה מן התחבונה אל העליונה דרך התיכונה: (ח) וראיתי לבית גיבה. לא פירש שצורו
אלב במסכת מדות שנינו על רום מחה אמה: מוסדות הללעות מלו הקנה. יסוד הללעות הי'
מלא הקנה ו' אמות: אליה. ת"י רווח יסוד מחילת הללע לתוך הארץ היה רחב שש אמות
אלב למעלה מן הארץ היה רחבו חמש אמות כמו שמפורש בענין במקרא שלאחריו: (ט) רוחב
הקיר אשר לללע אל החוץ. מחילת התאים הסמוכים למזר היא מחילת מערבית: חמש אמות.
וכן שנינו במסכת מדות באותו כותל שהוא חמש: ואשר מונח. ומקום פנוי היה מונח במקצועות
הלפון והדרום שאלל המזרח והמערב שאין התאים מקיפין את כל הבית ולאותו מקום פנוי היו
פתחי התאים שבמקצועות מזרחיים כמ"ש בענין ופתח הללע למונח כי לא היו להם פתחים
לתאים לא ללד הח. ולא ללד ההיכל אלא לאותן שבמקצוע מזרחית לפנוית ובמזרחית דרומית
היה הפתח בכותל רחבו פתוח לאותו מקום המונח ובאותו פתח נכנסין לו וממנו לתא הב'
ומן הב' אל הג' וכן סביב שכן שנינו במס' מדות ג' פתחים לכל א' וא' אחד לתא מן השמאל
וא' לתא של על גביו ואף י"ת כן ואשר מונח ואחר שניק. ל"א ואשר מונח כלומר וכן אותו של
לד פנים מן הללעות ללד בית מונח מקום פנוי היה מונח בין התאים ובין הניב ובאותו מקום
היו פתחי התאים כמו שמפורש בענין ופתח הללע למונח ורחבו היה ה' אמות כמו שהוא אומר
ורחב מקום המונח חמש אמות בדפרישית לעיל שלא יהיו התאים סמוכים לבית כלל ואויר יהי'
זיניהם והבית ה' אמות וכת"י ואחר שניק: בית ללעות אשר לבית. נגד אויר רוחב הללעות
נקין הזויות סביב סביב שכתוב במקום המונח אינו בארבע פנות כמשמעו אלא כלומר מבואן
ומבואן דרום וכפון זוית דרומית מזרחית זוית לפנוית מזרחית: (י) ובין הלשכות רוחב עשרים
אמה. לשכות היו בחצר החלונה כלפונה של החצר הפנימית אלל קומתה והפסק ב' אמה רחב

ב א ו ר

ובלולים יעלו אל התיכונה וגו'. וכן התחבונה וגו', כת"י, וכן במס'כתה סלקין מן ארעיתא
לעלתא באורח מליעתא. (ח) שש אמות אצילה, נראה ענינו כאלו נכתב, שש אמות מדתה
(חושפאנג), ואליל כנוי לבית השמי והושאל פה על הקפה, וזה אינו רשוק, כי מלאנו
כלשונות חמרות השם שנס מושאל עד"ז. (ט) מנח, כפי' המפרשים הוראתו מקום פנוי.
הגורה

רום. (יא) דער אייננאנג דער
גאללעריע וואר אן דעם פריי.
ען רוימע, איין אייננאנג וואר
געגען נאָרדען, אונד איין אייני
גאנג געגען זדען; דיא ברייטע
דעם פרייען רוימעס בעטרוג
איבעראלל פינף עללען אום
אינד אום. (יב) דאָגעביידע
וועלכעס פאָר דער גזרה וואר
געגען דיא אַבענדויטע צו,
דאָטע זיעבענציג עללען בריי.
סע, דיא וואַנד דעס געביידעס
וואר אום אונד אום פינף על-
לען ברייט אונד ניינציג עללען
לאַנג. (יג) נון סאַס ער דען
טעמפעל הונדערט עללען לאַנג.
דיא גזרה, דאָגעביידע ואַמט

סביב: (יא) ופתח הצלע למנח
פתח אחד דרך הצפון ופתח
אחד לדרום ורחב מקום המנח
חמש אמות סביב ו סביב:
(יב) והבנין אשר אל פני הגזרה
פאת דרך הים רחב שבעים
אמה וקיר הבנין המש אמות
רחב סביב וסביב וארכו תשעים
אמה: (יג) ומדד את הבית ארך
מאה אמה והגזרה והבניה

וקירותיה

ר ש י

בין מחילות הלשכות למחילת החאים שסביב היה ולא היה הבית כן בבנין בית שני אלא בבנין
העתיד: (יא) ופתח הצלע למונח. ופתח החאים הסובבים פתוחים למקום השונח פניו בקרן
זוית כמו שפירשתי: (יב) והבנין אשר על פני הגזרה וגו'. רחב כל הבנין לרוח המערבית
רחב הבית ועובי הכתלים הפנימיים והדרומיים עם החאים הפנימיים והדרומיים ועובי כחליפה
לצפון ולדרום רחב ע' אמה וכן היה בבית שני וכן שנינו במסכת מדות בקיר מערבי מן הצפון
לדרום שבעים אמה ומונה המשבן. הגזרה ח' גלוחתא. ואומר אני שהבית הגבוה קרוי כן
והחאים הנמוכים אשר סביב אותם הוא קורא בנין. ומנחם פתר גזרה לשון לשנה: פאת דרך
הים רחב שבעים אמה. רחב הבנין לרוח מערבית מצפון לדרום ע' אמה והוא לך המשבן
החא הפנימי ד' וכותליו עשר הרי י"ד וחמש מקום הפנוי בין החא לבית כרי י"ט רחב יסוד
הכתלים היה נבלע בחלל החא ובמקום הפנוי וכותל ההיכל שז הרי כ"ה וחללו רחב כ' הרי
ס"ה וכותל ההיכל דרומי ו' הרי ג"ח וי"ט של תאי הדרום סך הכל ע'. פאת דרך יס. רוח
מערבית: וקיר הבנין. כחלי החאים: וארכו תשעים אמה. אורך בנין החאים והמונח ל'
אמה הצפון והדרום חוץ מבית החליפות שאינו נמנה עמו לפי שהיה בולט אל החוץ לצפון
ולדרום ולא היה שזה לשאר הבנין שהבית היה רחב מלפניו ל' אמה יותר משלאחריו כמו שנינו
האולם עודף על ההיכל ע"ו אמה בצפון וע"ו אמה בדרום והוא היה נקרא בית החליפות ששם
גוזזין את הסבינים ואורך אותו בנין מן המזרח למערב י' אמות בשאריו ל' אמה אורך ברוחב
ע' שכל הבית היה אורך ק' מזה ומזה כמו שפורש בענין ובמסכת מדות: (יג) ומדד את
הבית אורך מאה אמה. סך הכל עם משך בית החליפות וכן שנינו במסכת מדות ההיכל ק'
על ק' ברום ק' מן המזרח למערב ק' כותל אולם תמש ורחבו י"א כותל ההיכל ו' וארכו מ'
ואמה טרקסין וכ' אמה בית ק"הק וכותל ו' והחא ו' וכתל החא ה' ואף למעלה בענין כך
מפורשת מדות נולם חוץ מאמה טרקסין שכתוב בו בענין זה שחיים אמות ונגידן הוא ממעט
ח' רוחב החא אמה שהחא שבמטה רחבו ו' וכותל ה' וכתל רחבו ד' וכותל ו' שחא' (באן)
ומסודות הללגות מלא הקנה ולמעלה הוּס מטר ובוים אמה שחא' וקיר הצלע ה' אמה: והגזרה
והבניה

ב א ו ר

(יב) הגזרה, לא ידענו מרגום השלה הזאת גם מהפסוק לא נוכל לנכר עניונו.

ואהיקוחא

וקירותיה ארך מאה אמה :
 (יז) ורחב פני הבית והגזרה
 לקדים מאה אמה : (טו) ומדד
 ארך הבנין אל פני הגזרה
 אשר על אחריה ואתוקיהא
 מפו ומפו מאה אמה וההיכל
 הפנימי ואלמי החצר : (טז) הספים
 והחלונים האטמות והאתיקים ו
 סביב לשלשתם נגד הסף שחיה
 עץ סביב ו סביב והארץ עד
 החלנות והחלנות מכסות :

דעו וואנדעו, יוצרעו הונדערט
 עללען לאנג : (יד) רוא כריוטע
 דער פארדער ווייטע דעס טעם
 פעלס, זאמט דער גזרה נעגען
 אסטען, בעטרוג הונדע ט על
 לען : (טו) דאן מאס ער דיא
 לאנגע דעס געבידעס נאך
 דער וייטע דער גזרה אויף
 איהרער ריקוויטע זאמט דען
 אתיקים פאך דיעזער אונד יע
 נער זייטע הונדערט עללען,
 וויא אויך דען אינגערן טעם
 פעל אינד דיא האללען דעס
 האעס : (טז) דיא שוועללען
 דיא פער שלאסטענען פער
 סטער, דיא אתיקים אום אר
 לע דרייא, אונד וואס גענען דיא
 שוועללע רינגס אום מיט האלץ
 אונד דיא פער שלאסטענען פער
 סטער

ואתיקיהא קרי על
 געטאפעלט וואר, דאן דען באדען ביז אן דיא פערנסטער, אונד דיא פער שלאסטענען פער
 סטער

ר ש י

ובהניה וקירותיה . סוף המקרא מפרש את ראשו לומר סך הכל מאה אמה : (יד) ורחב פני
 הבית והגזרה לקדים מאה אמה . הגזרה והתחם שמאחריו היא הבנויה כמו בנין ועובי הנחלים
 הכל ק' אמה הוא שפירשתי למעלה שהבית עורף לפניו רחב ל' אמה שהאולם מרחיב מן ההיכל
 ומן התאים ע"ו אמה ללפיו וט"ו אמה לדרום ולא שחלל האולם רחב מחלל ההיכל אלא כי
 בית החליפות מחובר לאולם מבאן ומכאן : (טו) ומדד אורך הבנין אל פני הגזרה אשר על
 אחריה . עבשו חוזר ומודד אורך הבית לדרום כמו שמדד ללפון מלאתי . והיינו על אחריה
 כלומר אחורנית שחזר ומדד על עקיבו כלפי מערב : ואתיקיהא . ת"י זווית כלומר עם מסך
 בית החליפות שבזווית הבית : וההיכל הפנימי ואולם החצר . סופו של מקרא זה אינו מוסב
 כלפי ראש אלא מחובר למקרא שלאחריו וכן פירושו וההיכל וכן הפנימי שהוא בית ק"ה וכן
 אולם החצר המפורשין למעלה ואילמות סביב סביב לכל אלו הספים והחלונות האטמות
 והאתיקים סביב לשלשתן בין לגזרה הוא ההיכל בין (לאולם) בין לבית ק"ה לשלשתן היו
 הספים מזוזות לפתחים ולשלשתם היו חלונות אטומות ולשלשתן היו אתיקים ולא ידעתי מה
 הם ואומר אני שהם כמין עמודים מרובעים בולטין בחומה לחיזוק וקירין להם פוליק"ש בלע"ז :
 (טז) נגד הסף שחיה עץ . ת"י נסר של חרו נגד הסף נגד מזוזת הפתח בתוך חלל עובי הפתח
 חיפה בעץ (סז"א) : סביב סביב . כלומר מזה ומזה בשני גדי חלל הפתח : והארץ עד החלונות .
 וקרקעית החומה עשוי כותל נסרי חרו כנגדו ועולה למעלה עד החלונות וגם החלונות מנוסות
 בו . מלאתי . שאף החלונות היו אטומות מבסנים כענין שנת' (נאן) וחלונות אטומות אל הבית
 (סז"א) ונ"ז מבסנים לפי שהיו טחין עליו כסוי זהב שכל הבית טוח בזהב ואין יכולין לטוח זהב
 על

ב א ו ר

(טז) ואתיקיהא, לא ידעו לברר על נכון הוראת המלה הזאת . (טז) נגד הסף שחיה עץ,
 ת"י לקבל סמך דמפי נסרין דקרוס .

עַיַן וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשְּׁלֶחֶן אֲשֶׁר
 לִפְנֵי יְהוָה: (כג) וּשְׁתֵּים דְּלָתוֹת
 לַהֵיכָל וּלְקֹדֶשׁ: (כד) וּשְׁתֵּים
 דְּלָתוֹת לְדְלָתוֹת שְׁתֵּים מוֹסְכּוֹת
 דְּלָתוֹת שְׁתֵּים לְדָלַת אַחַת וּשְׁתֵּי
 דְּלָתוֹת לְאַחֶרֶת: (כה) וַעֲשׂוּיָהּ
 אֵלַיִהֶן אֶל־דְּלָתוֹת הַהֵיכָל
 כְּרוּבִים וְתַמָּרִים כַּאֲשֶׁר עָשׂוּיִם
 לְקִירוֹת וְעַב עַץ אֶל־פְּנֵי הָאוּרִם
 מֵהַחֹיץ: (כו) וְחַלּוֹנִים אֲטֻמּוֹת
 וְתַמָּרִים מִפּוֹ וּמִפּוֹ אֶל־כַּתְּפוֹת
 הָאוּלָּם וְצִלְעוֹת הַבַּיִת וְהָעֵבִים:

האֵלֶּךְ. ער ואגמע מיר: דיע= זעם זיין דער טיש דער פֿאַר דעם עוויגען שטעהט. (כג) דער היכל אונד דאָן הייליגטהום האַטטן צווייא טהירען. (כד) יע= דע דער טהירען האַטטע צווייא פֿליעגעל, צווייא איבער= איינאנדער שליעסענדע פֿליע= געל: צווייא פֿליגעל אָן דער איינען טהיער אונד צווייא אָן דער אַנדערן טהיר. (כה) אויף דען טהירען דעם היכלים וואַ= רען עכענפֿאַללם כרובים אונד פֿאַלמווערק געמאַכט, וויא זיא אָן דען וואַנדען וואַרען, דאָ= הער וואַר דאָן האַלץ אויסוועג= דיג געגען דיא האַללע צוגזעהר דין. (כו) אויך היער וואַרען פֿערשלאַססענע פֿענסטער, אונד אויך פֿאַלמווערקע אָן וויציאני

בידען זייטען דער האַללע, אונד אָן דען גאַללעריען דעם טעמפעלס, זאָ וויא אויך אָן דען באַלקען.

וואַ=

ר ש י

(כג) ושתיים דלתות. לכל פתח סוגרים זה לעומת זה אחד נמוזות לפניוית ואחד נמוזות דרומית: (כד) ושתיים דלתות לדלתות. לפתח ההיכל היו שתי זוגות דלתות כמו שנינו במסכת מדות ד' דלתות היו לו ב' מבפנים וב' מבחוץ הקיבוצות נפתחו לתוך הפתח לכפות עוביו של כותל שהיה ו' אמה והדלת רחבו ה' כשיעיר חכי רוחב הפתח ונוסם אמה לפניו מן המזוזה נמלא עובי הכותל ה' אמות מנולה וכשהדלת הקיבון נפתח לפניו היה מכסה אותה והפנימיות לתוך הבית לכפות את הדלתות שכל הבית היה טוח בזהב חוץ מאשר הדלתות ר"י אומר חף הפנימיות היו עומדות בתוך הפתח וכמין איסרמיטא היו נקפלות לאחוריהם אלו ב' אמות ומחכה ואלו ב' אמות ומחכה וחכי אמה מזוזה מכאן וחכי אמה מזוזה מכאן שגא' ושני דלתות לדלתות שתיים מוסכות דלתות וגו' וזהו פירושו בין פנימיות בין קיבוצות עומדות בתוך עובי הכותל ואלו כנוסות חכי אמה לפניו מן המזוזה הפנימיות נפתחות לכד הקיבוצות וקיבוצות לכד הפנימיות כילד ב' דלתות של ה' ה' אמות נפתחות זו כנגד זו בתוך ה' אמות רחב של עובי הכותל של חוליות היו וכנגד חליון היו נקפלות לאחוריהן כשפותחין אותן כמין סנקסאות של עץ סכותבין עליהם בעט ברזל סנקפלות זו אחורי זו נמלא כשנקפלות עמדו על ב' אמות ומחכה וכשנפתחות זו לעומת זו מכסות חמש אמות של עובי הכותל: (כה) ועב עץ אל פני האולם. ועב טרי"ף בלע"ז לשון קורות נתינו (ש"ה א') כלונסות של ארז היו קבועים מכותלו של היכל לכותלו של אולם כדי שלא יבעט בן שנינו במס' מדות וזהו ועב יולא מכותל הבית ובא אל פני האולם מנמוץ: (כו) אל כתפות האולם. לב' עברי הפתח: וללעות הבית והעובים: והראני ללעות ואת העובים ואמרו רז"ל ללעות הבית אלו המלטטין והעובים אלו המרישות ומה הן מרישות קורות ומה הן מלטטין ארזים שנותנין בראש הנחלים להניח עליהן נאשי הקורות:

וויציאני